

DOMa

3
2017

Štýl
„MADE IN SLOVAKIA“

Keď začne
GRILOVACIA SEZÓNA

Záhrada
PLNÁ BYLINIEK

Spievanka a Zahrajko:
Zbytočnosti u nás
doma nenájdete

6

AKO VČELY V JEDNOM ÚLI

Rodinu Csókovcov to z Bratislavy ťahalo čoraz viac k prírode. Aj preto si táto viacgeneračná rodina napokon zadovážila prízemný bungalov vo Veľkých Úľanoch. No keďže jej predstavy o bývaní nespĺňal na sto percent, bolo potrebné pustiť sa do rekonštrukcie.

14

ŠTÝL „MADE IN SLOVAKIA“

Ako si svoje príbytky zariaďujú Slováci? Akých najčastejších prehreškov sa dopúšťame pri rekonštrukciách či zariaďovaní? V čom by sme sa mohli viac inšpirovať zahraničím? O týchto otázkach sme sa zhovárali s architektmi a interiérovými dizajnérmi.

20

LETNÉ HODOVANIE

Konečne nastal čas, keď sa našou druhou jedálňou aj obývačkou stáva záhrada a terasa. Presuňte taniere, poháre, obrusy a vazy von, spravte si gastronomické hody na čerstvom vzduchu. Inšpirujte sa pri tom našimi nápadmi na originálne stolovanie.

3 Príhovor

4 Aktuálne

6 Na návšteve

Ako včely v jednom úli

9 Otázky a odpovede

10 Čo o nich (asi) neviete

Spievanka a Zahrajko:
Zbytočnosti u nás doma
nenájdete

13 Váš príbeh

Pomohli sme klientovi, ktorého
nikde nechceli

14 Téma

Štýl „Made in Slovakia“

18 DOMáci záhradkár

Bylinková záhrada
– tradičná aj netradičná

20 Nápady a inšpirácie

Letné hodovanie

24 Na návšteve

Obnova: Áno či nie? Účet za
teplo je spoľahlivý argument

27 Naše skúsenosti

Prvá obnova bytového domu
bola „maturita“

28 Rady a tipy

Keď sa rozvoní grilovacia
sezóna

31 Zabavte sa a vyhrajte

Vážené čitateľky a čitatelia,

vždy som tvrdil, že stavebné sporenie má na slovenskom bankovom trhu svoje pevné miesto. Jeho primárnou výhodou je stabilita a bezpečnosť. Učí nás sporiť a zodpovedne sa pripravovať na budúcnosť. Tento praktický systém sme naštartovali v čase, keď bol voľný trh s bytmi ešte len v plienkach. Udávali sme trend vo financovaní bývania, zvládli sme krízu a darí sa nám aj v súčasnosti.

V ostatných dvoch rokoch sme zaznamenali enormný záujem o naše úvery. Predviani sme klientom na bývanie požičali pol miliardy eur a vlni ešte o 100 miliónov viac. Prepísali sme historické tabuľky. Pravda, toto sú len strohé čísla, ale keď sa na ne pozrieme bližšie, nájdeme za nimi desiatky, ba státisíce ľudských príbehov. Niekomu sme pomohli zabezpečiť prvé bývanie, inému zveľadiť to existujúce, alebo ho prispôbiť aktuálnym trendom v bývaní či, povedzme, rokmi zmeneným fyzickým schopnostiam.

Doba sa vyvíja veľmi rýchlo. Klient sa dnes pri financovaní bývania neuspokojí s čiastkovými riešeniami, potrebuje komplexný prístup. Dôležité preňho je, aby mohol prísť do banky a vybaviť všetko pod jednou strechou. U nás si môže na bývanie sporiť, vyberie si z pestrej ponuky úverov a k dispozícii má aj niekoľko druhov poistenia. My sa však snažíme nielen o komplexnosť ponuky, ale tiež o to, aby si z nej mohol vybrať naozaj každý, a to bez ohľadu na svoj vek. Momentálne sme sa zamerali na starších ľudí. Úver na financovanie bývania, ktorý v kombinácii s poistením vyjde človeka nad 55 rokov lacnejšie ako bez poistenia, je toho jasným dôkazom.

Ing. Imrich Béreš,
predseda predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne

Čo by sme tak mohli dať tej našej malej? Ale niečo skutočne hodnotné...

Vyskúšajte napríklad stavebné sporenie Junior extra. Výhodne a bezpečne jej na ňom nasporíte do budúcnosti. Keď dospeje, určite vám bude vďačná.

A pre vás rodičov mám online stavebné Sporenie Lišiak. Je pohodlné, flexibilné a nebude vás stáť vôbec nič!

Pre každého máme niečo

Pre mladých

Úver na kúpu alebo výstavbu bývania

Kto by nám mohol výhodne požičať na výstavbu rodinného domu?

Boli ste už v Prvej stavebnej sporiteľni? Poskytneme vám výhodné postupné financovanie. Záložným objektom bude stavba, ktorú plánujete stavať, a PSS vám uvoľní prostriedky po častiach presne vtedy, keď ich budete potrebovať.

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽNA

Úver na rekonštrukciu bývania

Niečo pre starších

Viac informácií:
• na www.pss.sk
• 02/58 55 58 55

Ako včely v jednom úli

Rodina Csókovcov využila na rekonštrukciu úver na financovanie bývania bez zakladania nehnuteľnosti. Viac na www.pss.sk.

1 2 Tam, kde sa kedysi nachádzali tri izby, je teraz kuchyňa s obývačkou. Z niekdajšej kuchyne je spáľňa.

3 Pre celý novozrekonštruovaný priestor sú typické čisté minimalistické línie a kombinácia bielej, sivej a čiernej farby.

4 Z komory sa stala kúpeľňa.

Veľké Úľany sú obec s takmer piatimi tisíckami obyvateľov. Ležia na rozhraní ciest medzi Trnavou, Sencom a Galantou. A hoci sa nachádzajú len necelú hodinku cesty autom od Bratislavy, vyžarujú z nich nefalšovaný pokoj vidieka.

Časť svojho názvu získali Veľké Úľany vďaka tomu, že sa v nich kedysi nachádzalo množstvo včelích úľov. A „Veľké“? To ešte len budú, keď sa dostavia nová miestna časť. Sťahujú sa do nej najmä obyvatelia hlavného mesta, ktorí zatúžili po vidieku. Čoskoro sa teda osídlenie zdvojnásobí.

Hlavne preč z Bratislavy

Práve v tejto obci sme navštívili rodinu Csókovcov, spokojných klientov Prvej stavebnej sporiteľne. Nie je to tak dávno, čo mama Anna a jej syn Peter spolu s manželkou Zlaticou a mladším synom Marekom bývali v Bratislave. Mali tam prácu, zázemie, priateľov, ale stále ich čosi ťahalo von z mesta. Tak dlho hľadali na internete, až kým nenatrafili na starý prízemný bungalov. Slovo „starý“ však celkom presne nevystihuje vtedajšiu realitu. Dom bol v zlom technickom stave a pôvodné dispozičné riešenie nekorešpondovalo s predstavami nových majiteľov o tom, ako by malo vyzerať moderné bývanie. Bolo zrejmé, že rodinný dom si bude vyžadovať naozaj zásadnú prestavbu.

Predali byty, kúpili dom

Aby Csókovci mohli bungalov s pomerne rozsiahlym pozemkom kúpiť, museli

predať dva byty, v ktorých v Bratislave žili. Na rekonštrukciu im už ale financie nezvyšili. Problémy sú tu však na to, aby sa riešili. V tomto prípade prišla s riešením obchodná zástupkyňa Prvej stavebnej sporiteľne Lenka Mikysková. Rodine Csókovcov sprostredkovala úver na financovanie bývania, ktorý nemuseli zabezpečiť nehnuteľnosťou. Rozhodli sa pre dlhú splatnosť úveru a aj vďaka kombinácii s priaznivou úrokovou sadzbou mesačné splátky rodinný rozpočet ani prlíši nezaťažujú.

Minimalizmus vs. klasika

A tak si mohla rodina vyhrnúť rukávy a pustiť sa do práce. Dom prerobili doslova od základov. Ani jedna z jeho miestností už v súčasnosti neplní pôvodnú funkciu. Úlohy bytového architekta sa zhostila nevesta Zlatica. Rodinný dom rozdelila na dve časti. Jednu pre seba, manžela a syna a tú druhú pre mamu Annu. Vznikli tak vlastne dva byty pod jednou strechou. Približne uprostred stavby vznikol nový vchod. Za ním nasleduje klasická predsieň. Naľavo od vchodu sa nachádza zóna pre trojčlennú rodinu. Tam, kde sa kedysi nachádzali tri izby, je teraz kuchyňa s obývačkou, z niekdajšej kuchyne je spáľňa a z komory kúpeľňa. Samozrejme, nechýba ani izba pre syna a nová komora. Pre celý priestor sú typické čisté minimalistické

Rozhodli sa pre dlhú splatnosť úveru a aj vďaka kombinácii s priaznivou úrokovou sadzbou mesačné splátky rodinný rozpočet ani príliš nezaťažujú.

línie a kombinácia bielej, sivej a čiernej farby. Výhodou tohto farebného riešenia je, že dáva vyniknúť akejkoľvek výraznejšej doplnkovej farbe. V tomto prípade je to svetlofialová. Napravo od vchodu býva mama Anna. K dispozícii má kuchyňu spojenú s obývačkou, spálňu a kúpeľňu. Jej bývanie je pre zmenu zariadené v klasickej štýle. Dominujú tu teplé zemité odtiene.

Na záver terasa a bazén

Možno sa pýtate, čo bude nasledovať. Práce, najmä tej v exteriéri, je ešte viac než dosť. Vonkajšie múry sú zatiaľ len nahrubo omietnuté. Rodina plánuje vybudovať vonkajšiu terasu a chcela by zapustiť aj bazén. To je síce hudba budúcnosti, no všetci veria, že nie príliš vzdialenej. Ozaj, a napadlo vám, že Csókovci žijú vo Veľkých Úľanoch ako včely v jednom úlí? V trojgeneračnom.

Text: Robert Juriš
Foto: Miro Pochyba

5 Výhodou čistých línii a bielo-čiernej farby je, že dáva vyniknúť výraznej doplnkovej farbe, tentokrát svetlofialovej.

6 Nechýba ani samostatná izba pre syna.

7 Napravo od vchodu býva mama Anna. K dispozícii má kuchyňu spojenú s obývačkou, spálňu a kúpeľňu. Jej bývanie je pre zmenu zariadené v klasickej štýle. Dominujú tu teplé zemité odtiene.

LENKA MIKYSKOVÁ Obchodná zástupkyňa PSS, Galanta:

„Možno to znie paradoxne, ale spočiatku som ja bola klientkou Zlatky Csókovej. Chodievala som k nej na kozmetiku. Neskôr, keď som začala pracovať pre Prvú stavebnú sporiteľňu, ma požiadala o pomoc s financovaním bývania. Sprostredkovala som jej výhodný úver, vďaka ktorému mohli aj s rodinou presťahovať dom, ktorý si kúpili. A tak sa pre zmenu Zlatka stala mojou klientkou. Môžem povedať, že za tie roky sa medzi nami zmenilo jediné – stali sme sa priateľkami. Aj to je dôkaz toho, že finančné riešenia od PSS sú kvalitné, trvácne a menia k lepšiemu aj vzťahy.“

Vy sa pýtate... ... my odpovedáme

NA OTÁZKY ČITATEĽOV ODPOVEDÁ
Mgr. Andrej Vida,
vedúci odboru manažment produktu
Prvej stavebnej sporiteľne

Ďalší úver

S manželom máme vyhladenú starší rodinnú dom, ktorý by sme chceli kúpiť. Jeho kúpna cena je 59 000 €. Jeden úver vo výške 80 000 € už niekoľko rokov v PSS splácame. Poskytnete nám aj ďalší úver? Ak áno, za akých podmienok?

manželia Príbojský, Ružomberok

Áno, ďalší úver vám vieme poskytnúť. Pre manželov môže byť dokonca až v celkovej výške 340 000 €. Úverové podmienky vám stanovíme individuálne, napríklad podľa toho, aký máte príjem, zamestnanie alebo nedávnu úverovú históriu. Každopádne však platí, že ako naši dlhoroční klienti získate vždy tie najlepšie podmienky. Odporúčame vám preto navštíviť ktorúkoľvek kanceláriu obchodných zástupcov PSS. Tu vám naši pracovníci ochotne poradia a nájdu pre vás optimálne riešenie.

Poistenie k úveru

S manželkou plánujeme v našom rodinnom dome zrekonštruovať staršiu kuchyňu a kúpeľňu. Odhadovaná cena prerábky je približne 10 000 €. Obaja máme stavebné sporenie, no nasporená suma predpokladané náklady nepokryje. Vzhľadom na náš vek (obaja máme 62 rokov) sa obávame, či potrebný úver dostaneme.

F. Sivý, Nitra

Prvá stavebná sporiteľňa poskytuje klientom úvery až do veku 68 rokov. Úver vybavíte jednoducho a bez toho, že by ste museli zakladať nehnuteľnosť. Spolu s vašimi nasporenými prostriedkami si tak môžete bez problému zabezpečiť potrebnú dobrú správu. Od júna v spolupráci s poisťovňou UNIQA, a. s., sprostredkujeme nové rizikové životné poistenie. Vďaka nemu uchránite svojich blízkych pred starosťami s prípadným splácaním úveru. Ak poistenie uzatvoríte spolu so žiadosťou o úver, jeho úroková sadzba sa vám výrazne zníži.

Online sporenie Lišiak

Som vysokoškolačka a po škole by som si chcela zadovážiť svoj vlastný „bytík“. Mám nejaké peniaze, ktoré som si zarobila na zahraničných brigádach. Rada by som ich bezpečne uložila niekde, kde by sa aj zhodnocovali. Vzhľadom na to, že si z týchto peňazí čiastočne financujem štúdium, sa nechcem nijako viazať. Čo mi odporúčate?

M. Sedláková, Banská Štiavnica

Oceňujeme váš prístup k plánovaniu budúceho bývania a odporúčame vám naše online Sporenie Lišiak. Získate tak flexibilné a vami požadované bezpečné zhodnotenie úspor. Ideálne riešenie pre vás to bude preto, že svoje peniaze tu máte k dispozícii kedykoľvek. Za uzatvorenie zmluvy, vedenie účtu, vklady či výbery nasporených prostriedkov žiadne poplatky neplatíte. Pri riešení bývania vás v budúcnosti ako sporiaceho klienta navyše odmeníme lepšími úverovými podmienkami. Sporenie Lišiak si môžete založiť cez internet, telefonicky, alebo osobne v ktorejkoľvek kancelárii obchodných zástupcov PSS.

✉ Napíšte nám

Máte aj vy otázku súvisiacu so stavebným sporením v Prvej stavebnej sporiteľni?
Radi vám odpovieme, stačí sa spýtať.

Svoje otázky posielajte:

- >> e-mailom na adresu doma@pss.sk,
- >> alebo poštou na adresu
Prvá stavebná sporiteľňa (časopis DOMa),
Bajkalská 30, P. O. Box 48,
829 48 Bratislava.

Spievanka a Zahrajko: Zbytočnosti u nás doma nenájdete

Máriu Podhradskú a Richarda Čanakyho poznajú všetky slovenské deti. Dvojica zo SPIEVANKOVA im prináša svet plný hudby a rozprávok. Tentokrát nás zaujímalo, akí sú a ako žijú herec a herečka v súkromí.

Spievankovo je veselé, farebné. Realita obrazovky sa však často líši od tej každodennej. Ste takí veselí a farební aj v bežnom živote, v civile aj v bývaní?

Mária: Farby mám veľmi rada aj v súkromí. A podľa toho vyzerá aj náš dom. Milujem tapety, ktoré doslova „oblečú“ steny. A tiež kvety. Manžel tolerantne akceptoval, keď som vybrala tapety práve s týmto vzorom. V obývačke, ktorá je prepojená s kuchyňou, máme napríklad na stenách oranžovo-béžovo-hnedé kvety.

Richard: Farby mám rád hlavne v oblekaní, ale pokiaľ ide o interiér, viac oceňujem striedmosť. Farby ma potom neunavujú, pôsobia len ako jemný doplnok na zlepšenie nálady. Aj preto máme v celom byte rovnakú podlahu aj tapety – v pastelovej farbe, s jemným vzorom.

Deti váš čarovný svet milujú. Pretavuje sa rozprávkový svet aj do vašich domovov? Zohráva v nich, rovnako ako vo vašom projekte, dôležitú úlohu hudba?

Mária: U nás doma určite, prinajmenšom čiastočne. Napríklad aj v spomínanom kvetinovo-romantickom zariadení. Navyše mám veľmi rada starý nábytok, pôsobí na mňa upokojujúco a zároveň tajomne. V jedálni u nás nájdete starožitný stôl po babičke, tonetkové stoličky a starý klavír, ktorý sme dostali od kamarátky a nad ktorý sme zavesili obrázky z môjho aj manželovho detstva. A hudba? To je doslova náš život. Hudobné nástroje nájdete v každej izbe. A nie sú len doplnkom interiéru. Hrajú na ne aj deti a mne pomáhajú pri skladaní nových pesničiek.

Je niečo, čím by nás vaše bývanie určite prekvapilo?

Richard: Mňa na ňom vždy prekvapí, koľko sa doň zmestíme. (smiech) V trojizbovom byte bývame piati plus dva psy. Vzhľadom na obmedzený priestor sme sa snažili každý kút bytu využiť čo najefektívnejšie. Výborným riešením sú vstavané skrine, komody a úložné priestory pod posteľami. Dokonca aj manželskú posteľ máme skladaciu. Dá sa zatvoriť do skrine, keď v obývačko-spálni

Mária: V lete radi jedávame v záhrade. Páči sa mi, keď je priestieranie pekné. Každý tanier alebo šálka môže mať dokonca iný vzor.

Richard: V trojizbovom byte bývame piati plus dva psy. Vzhľadom na obmedzený priestor sme sa snažili každý kút bytu využiť čo najefektívnejšie.

potrebujeme získať väčší priestor. No a keďže bývame v paneláku, kde má väčšina bytov dva balkóny, jeden sme využili na zväčšenie kuchyne.

Jednou z tém tohto čísla DOMa je aj štýl Slovákov v bývaní a pri zariadovaní interiéru. Ako ho vnímate a hodnotíte vy?

Richard: Keď si porovnáam slovenské príbytky s obydliami v blízkom zahraničí, v tých našich vnímam veľa nadbytočných vecí, ktorými sa obklopujeme. Slováci riešia najmä existenčné problémy. Tie sú pre nich asi dôležitejšie než moderný dizajn alebo posledná trendová farba do interiéru.

Mária: Keďže cestujeme krížom-krážom po celom Slovensku, často mám možnosť vidieť domy najmä zvonku. Všimla som si, že Slováci mimo veľkých miest obľubujú farebné fasády. Mnohokrát sú to veľmi intenzívne farby. Určite je však veľký rozdiel v bývaní ľudí na dedinách a v mestách. V mestách majú ľudia tendenciu byť „in“, mať moderne zariadený interiéru, všetko podľa posledných trendov. Ja mám ale vždy oveľa intenzívnejší zážitok z návštevy bytu alebo domu, kde nevládne chladný minimalizmus. Rada v interiéru vnímam charakteristické osobné prvky, ktoré o majiteľovi či majiteľke dokážu veľa prezradiť. V takom priestore sa cítim útulne a spokojne. S tým, čo hovorí Richard, však súhlasím.

Takže asi nemáte vzťah k drobným „nepotrebnostiam“?

Mária: To veru nie. Zbytočnosti u nás doma nenájdete. Veľmi si dávame pozor na to, aby

Mária Podhradská (42) a Richard Čanaky (44)

- Obaja vyštudovali pedagogický odbor a od študentských čias sa venujú hudbe.
- Kreativnú dvojicu tvoria od roku 2002, keď nahrali prvé spoločné pesničky.
- V detskom hudobnom projekte SPIEVANKOVO vystupujú v postave Spievanky a Zahrajka.
- Mária žije s manželom Miroslavom a deťmi Katkou (7), Terezkou (12) a Maťkom (14) v rodinnom dome, ktorý spolu s nimi obývajú aj zajačik Toby, akváriové rybičky a korytnačky.
- Richard s manželkou Silviou, deťmi Anetkou (16), Marekom (13) a Lukáškom (6) býva v byte, ktorý si pred niekoľkými rokmi zrekonštruovali. Spoločnosť im robia psíkovia Axel a Oliver.

sme si domov nezapratali nefunkčnými vecami. Odoberajú pozitívnu energiu, a často zavádzajú a komplikujú upratovanie. Bez zbytočnosti je náš domov vzdušný a hoci samotný dom nie je veľký, dáva nám pocit dostatočného priestoru.

Mali vaše deti nejaké špeciálne požiadavky na svoje izbičky? Vylepšujú si ich už nejakú?

Richard: Naše deti zatiaľ žiadne špeciálne nároky na bývanie nemali. Anetka je konzervatívna intelektuálka, v obliekaní, v doplnkoch, aj vo vzhľade izby. Má typickú dievčenskú izbu, ružovú s kvietkami. Nevieť ju celkom presne opísať, lebo rešpektujem jej súkromie a veľmi tam nechodím. Ale viem, že jej postupne na stenách pribúdajú plagáty spevákov, ktorých má rada. (smiech) Marek má klasický nábytok a všade na stenách sú doplnky Star Wars. Je to jeho vášeň už odmalička a ani puberta na tom nič nezmenila. Lukáško sa s nami delí o spálňo-obývačku. Vyhradili sme mu v šatníku jednu komodu na hračky, kde má svoj svet.

Mária: Keď boli deti menšie, mali všetky spoločnú väčšiu izbu. Dnes má každý svoju vlastnú izbičku a je to tak ideálne, pretože hoci sa milujú, dokážu sa hašteriť ako levíčatá. Ich izby vyzerajú tak, ako si to želali oni sami. Staršia Tereška si na stenu vybrala fialovo-tyrkysové kvety. V jej izbe dominuje

starožitná skriňa so starým písacím stolíkom. Mladšia Katka má na stenách červené kvety a v izbe má posteľ s veľkými šuflíkmi, kde je dostatočne veľký úložný priestor pre všetky jej hračky. Najstarší syn Maťko si vybral modrú tapetu s názvami miest z celého sveta. Má totiž rád zemepis. Dali sme mu vyrobiť mierne zvýšenú posteľ, pod ktorou má šuflíky, slúži mu teda aj ako komoda.

Práve teraz zažívame vrchol letnej sezóny. Ako trávite toto obdobie?

Richard: Počas voľných chvíľ veľmi radi cestujeme. Milujem šoférovanie kdekoľvek po Európe. Nie sme typickí dovolenkári, ktorí iba ležia na pláži. Vždy spoznávame aj okolie letoviska, ja sa potáпам, plávam a, samozrejme, cvičím. Okrem toho radi chodievame na turistiku alebo napríklad na ranč, kde jazdíme na koňoch, o ktoré sa aj staráme. Prípadne sa vyberieme len tak do prírody, opekať si špekáčiky.

Mária: Tohtoročné leto je trochu iné ako tie predošlé. Pripravujeme nový film, a tak veľa času trávim zatvorení v štúdiu. Inak leto, a vlastne všetok voľný čas, trávim aktívne a mimo domu. Máme radi prírodu, turistiku, podnikáme rôzne rodinné víkendové akcie a stretávame sa s priateľmi. Keď je teplo, radi večeríme alebo grilujeme v záhrade. Máme elektrický gril, lebo je praktickejší a grilovanie s ním trvá kratšie. Veľmi sa mi páči, keď je stôl pekne prestretý, napríklad starožitnými riadmi. Dokonca sa mi páči aj keď je každý tanier alebo šálka iného vzoru, len podobných farieb. K tomu už iba zladím jednoduché servítky a prestieranie, aby to celé nepôsobilo gýčovo. Chystám sa uháčkovať aj podložky pod tanieri. Videla som to v jednej knihe o bývaní a veľmi ma to inšpirovalo.

Text: Lenka Krištofová
Foto: archív M. Podhradskej
a R. Čanakyho, Miro Pochyba

Celý rozhovor nájdete na www.pss.sk/ casopis-doma.

Pomohli sme klientovi, ktorého nikde nechceli

Prvá stavebná sporiteľňa je banka, ktorá s financovaním byvania dokáže pomôcť naozaj každému. Peter Spišek (31) zo Senca predstavuje učebnicový príklad toho, ako sa kliše a marketingový slogan môže stať realitou.

Tento mladý muž je invalidný dôchodca. Potrebuje zdravotnú starostlivosť, no na druhej strane má jasnú predstavu o tom, kam by sa mal jeho ďalší život uberať. Nežije len z dôchodku, naopak, snaží sa zarobiť si na seba. Ako človek so zdravotným postihnutím, mimochodom vyučený sanitár a absolvent opatrovateľského kurzu, sa stará o ľudí, ktorí sú na tom ešte horšie ako on sám. V domove sociálnych služieb o starčekov a starinky a v špeciálnom sociálnom zariadení o ľudí s vážnymi ochoreniami. Ešte vlni býval v robotníckej ubytovni. S ľuďmi, s ktorými si príliš nerozumel. Preto sa rozhodol, že sa s nimi nebude deliť o strechu nad hlavou, a namiesto toho sa pokúsi poobzerať po vlastnom bývaní.

Urobili poriadok v úveroch

„Bolo to zvláštne stretnutie. Prišiel k nám do kancelárie, posadil sa a rozpovedal svoj príbeh. Vyjadruje sa pomalšie, ale všetko má dopodrobna premyslené. Skrátka klient, ktorý je snom každého obchodného zástupcu. Od začiatku sme vedeli, že to nebude jednoduché, no pokúsili sme sa o nemožné,“ rozotáva príbeh Elena Boušková, obchodná zástupkyňa PSS v Senci. Pán Spišek si totiž na stretnutí nepriniesol len predstavy o svojej budúcnosti, ale aj niekoľko problémov z minulosti v podobe úverov, ktoré si pred niekoľkými rokmi zobral. „Neboli to vysoké sumy, aj som si za ne nakúpil užitočné veci, ale bolo ich treba splácať. A tá suma v celkovom mesačnom súčte pre človeka, ako som ja, nebola malá,“ rozpráva P. Spišek. Prvým krokom bolo teda „upratovanie“

Klient mal zmluvu o stavebnom sporení, na ktorej si sporil a svoje staršie úvery splácal vždy načas. Vďaka akciovej ponuke mohol preto získať úver so zvýhodnenou úrokovou sadzbou.

v starších záväzkoch a refinancovanie všetkých aktuálnych spotrebiteľských úverov jediným medziúverom bez založenia nehnuteľnosti. Mesačná splátka mu razom poklesla o viac ako polovicu. „Tešil som sa ako malé dieťa. A potom ešte raz, keď mi z mojej pôvodnej banky napísali, že ak sa k nim aj s úverom vrátim, že ma odmenia. Hodil som ten list do koša, veď som už našiel banku, ktorej na mne naozaj záleží,“ hovorí ďalej.

Žiadne zmeškané splátky

Posilnený prvým úspechom si P. Spišek zobral do hlavy ešte smešší plán. Rozhodol sa, že sa poobzerá po vlastnom bývaní. Stanovil si niekoľko priorít. Chcel žiť v Senci, najlepšie v centre mesta. Tak, aby to mal blízko k lekárovi, do lekárne, na autobusovú zastávku, do obchodu. Po dôkladnom hľadaní natrafil na presne taký byt, o ktorom od prvej chvíle vedel, že v ňom bude doma. Neveľký, dvojizbový, takmer v centre okresného mesta neďaleko Bratislavy. A suma, ktorú potreboval od PSS? Rovných 60 000 eur. „Pomohlo nám viacero faktorov, ktoré do seba vynikajúco zapadli. Peter Spišek je naším klientom od detstva. Rodičia mu uzatvorili zmluvu o stavebnom sporení, na ktorej mu aj sporili. Vlni, keď požiadal o úver, sme mali práve akciu, vďaka ktorej

MESAČNÁ SPLÁTKA MU PO REFINANCOVANÍ ÚVEROV POKLESLA O VIAC AKO POLOVICU.

sme mu mohli finančne prostriedky ponúknuť so zvýhodnenou úrokovou sadzbou. Pomohlo aj to, že svoje staršie úvery, hoci boli preňho nevýhodné, splácal vždy načas. Nikdy sa neomeškal, jeho bankový register bol teda úplne čistý. Keďže splňal všetky požadované podmienky, schvaľovanie išlo hladko,“ vysvetľuje E. Boušková.

Nechce len prežívať, ale aj žiť

Nič už nebránilo tomu, aby vysnívajú byt zmenil majiteľa. So zariadením domácnosti mladému mužovi pomohla mama. Dnes už zostáva doladiť iba niekoľko drobností. „Rád by som vymenil všetky interiérové dvere. To je môj najbližší cieľ,“ hovorí P. Spišek, ktorý je hrdý na to, že sa v správny čas chytil šance, ktorú nazýva životnou. Dnes, po uplatnení prísnych opatrení Národnej banky SR, by totiž musel mať nasparených oveľa viac vlastných financií než pred rokom. A to by pri jeho skromných príjmoch predstavovalo problém. „Keď prvýkrát sedel v našej kancelárii, mal za sebou viacero podobných návštev v iných bankách. Z každej ho odpovedali so slovami, že mu nedokážu pomôcť. Považovala som to za výzvu. Videla som pred sebou človeka, ktorý napriek nepriazni osudu nechce len prežívať, ale túži aj naozaj žiť,“ uzatvára E. Boušková.

Text a foto: Robert Juriš

Rekonštrukcia či výstavba nového bývania je vždy výzvou. Stavia nás totiž pred otázku, aký štýl si v našom novom alebo obnovovanom bývaní zvolíme. Ako si svoje príbytky zariaďujú Slováci, aké najčastejšie chyby robíme a v čom by sme sa mohli viac inšpirovať zahraničím?

Štýl „Made in Slovakia“

Keď sa chystáme stavať, rekonštruovať, prípadne zariaďovať nové bývanie, prirodzene sa zamýšľame nad tým, akým štýlom sa chceme obklopiť. Páči sa nám retro? Máme radi čistý škandinávsky štýl, preferujeme bývanie v štýle Provence? Inšpirujeme sa bývaním predchádzajúcich generácií a recyklujeme nábytok po starých rodičoch či rodičoch? Alebo sa necháme uniesť poslednými trendmi a uprednostníme minimalizmus či industriálny dizajn? Prípadne – budeme pri zariaďovaní a rekonštruovaní rozvíjať svoju osobitú, individuálnu víziu?

Bývanie presne podľa nás

Pri príprave článku o tom, ako si svoje príbytky zariaďujú a rekonštruujú Slováci,

sme sa rozprávali s viacerými architektmi a interiérovými dizajnérmi. Hoci niektorí vyjadrili skepsu, či sa dá „slovenský štýl bývania“ výstižne a jednotnými slovami opísať, zhodli sa vo viacerých bodoch. Otázkou, ktorú by sme si mali vždy na začiatku procesu položiť, je „Kto sme?“. Čo nás vyjadruje, kde sa cítime pohodlne, koľko v priestore trávim čas, čo nás upokojuje? Štýl bývania by nás mal vystihovať. Pri tvorbe interiéru alebo exteriéru by sme sa teda mali sústrediť hlavne na svoje pocity. V ideálnom prípade by sme sa mali poradiť aj s odborníkmi. Výsledný priestor by mal však reprezentovať najmä svojho majiteľa, nie architekta či interiérového dizajnéra!

2017

Kým
v socializme
sa zrodil typický
panelákový interiér,
novodobý kapitalizmus
priniesol bývanie
podľa finančných
možností.

2010

Foto: Roubenky Roubal

1970

1980

„Národný štýl“ – mýtus alebo realita?

Ak pominieme tradičné slovenské drevenice, ktoré sa dnes už využívajú či stavajú zväčša len na rekreačné účely, podľa odborníkov na Slovensku žiaden osobitý štýl bývania nevznikol. No tak, ako feudalizmus priniesol drevenice, prvá republika sa najmä v mestách vyznačovala istým prerodom tradičného interiéru na moderný, v socializme sa zrodil typický „panelákový interiér“ a novodobý kapitalizmus zase priniesol interiér „podľa finančných možností“. Kým väčšie európske krajiny môžu čerpať z istej histórie a kultúry zariadenia – napríklad Británia z viktoriánskej éry –,

v nás veľmi na čo nadväzovať nemáme. V Európe sa však v posledných rokoch s malými lokálnymi špecifikami prejavuje aj určitá uniformita. Množstvo ľudí dnes napríklad preferuje takzvaný škandinávsky štýl zariadenia. Podobnej popularite sa však najmä v mestách teší aj industriálny štýl. Dá sa ale niekoľkými prvkami vytýčiť štýl, ktorý reprezentuje vkus určitého národa, respektíve národov? Historici dizajnu nad pomenovaním „národný“ štýl či dizajn zväčša krúčia hlavou. Je pritom jedno, o aký národ či krajinu ide. Architektka Kristína Danišová z ateliéru Compass vyjadruje názor viacerých, keď hovorí: „V minulosti bol slovenský štýl viac špecifický ako dnes. Objavovali sa

v ňom prvky folklóru, ktoré sa časom vytratil. S globalizáciou prišla aj globalizácia bývania. Slováci sa nechali ovplyvniť zahraničnými trendmi.“ Existuje v tomto globalizačnom trende aj nejaké slovenské špecifikum? „Asi jediným, nie príliš lichotivým špecifikom slovenského interiéru je používanie lacných materiálov. Napríklad laminátovej drevotriesky. Často je dôvodom nedostatok financií,“ mieni. Podľa mnohých architektov a interiérových dizajnérov je práve šetrenie dôvod, prečo v príbýtkoch Slovákov vidíme materiálový a štýlový „miš-maš“. Náš vkus a štýl je často ovplyvnený tým, čo sa práve predáva vo veľkých obchodných domoch, alebo čo je práve v akcii.

Naše najčastejšie prehrešky

Okrem miešania nesúrodých prvkov a vytvárania akéhosi štýlového chaosu podľa interiérových dizajnérov často chybujeme zlým výberom farebných kombinácií. Ako azda najväčší prehrešok hodnotia kriklavé farebné steny a la argentínska telenovela, obkladanie stien štiepaným kameňom či drevotriekou, vytváranie sadrokartónových oblúkov vo dverách (a celkovo akéhokoľvek „sadrkartónového umenia“), zasklievanie balkónov a logií, ale aj pokladanie laminátových podláh a používanie materiálov a prvkov, ktoré pôsobia lacno a nekvalitne. Imitácia prírodných materiálov (napr. drevodekor na drevotriekových doskách či na rámoch plastových okien), a celkovo aj veci, ktoré sa hrajú na niečo, čím v skutočnosti nie sú, to sú prvky, ktorým by sme sa v interiéri mali vyhnúť. Ďalej treba dbať na detaily, ktorými interiér dolaďujeme. Vyhýbať by sme sa mali aj lacným umeleckým reprodukciami, ktoré dostať kúpiť v nábytkových centrách. Radšej by sme mali interiér doladiť grafikou, doplnkami či dielom, ktoré je originálne a „hand made“. Do interiéru by sme sa mali snažiť dostať autentické umelecké dielo. A vôbec pritom nemusí ísť o umenie v hodnote desiatok tisíc eur. Byty a domy hydú aj to, ak z nich robíme skladisko. Podľa odborníkov a odborničok sa Slováci často nevedia s mnohými vecami rozlúčiť, v dôsledku čoho nimi zapratávajú pivnice, komory, garáže, a neskôr aj priestory bytu či domu. V takomto priestore nie je príjemné žiť, nehovoriac o tom, že skladovanie vecí zabíja akýkoľvek štýl.

Chaos detailov a štýlov

Možno vás niekedy na návšteve v niektorej slovenskej domácnosti zaskočila istá disproporčnosť, štýlová nečistota, nesúrodosť detailov. Už známy svetový architekt Mies van der Rohe tvrdil, že „Boh sa skrýva v detailoch“. A práve detailmi môžeme toho najviac pokaziť, ale aj zachrániť. Mohlo sa vám stať, že ste prišli do jednoduchej a skromne zariadenej domácnosti, a nič vás v nej nerušilo. Detaily boli dotiahnuté, všetko farebne aj štýlovo ladilo, interiér aj exteriér sa príjemne dopĺňali, drobné prvky podčiarkovali výsledný dojem. No veľmi pravdepodobne ste zažili aj úplný opak – domácnosť, ktorá bola zariadená nákladne a luxusne, vzbudzovala celkovo zlý dojem. Jednou z mnohých chýb, ktoré ľudia pri rekonštruovaní a zariadení robia, je, že si vo vzťahu k danému interiéru a prostrediu vyberajú neadekvátny štýl. Mestský byt zariadený ako romantické vidiecke sídlo, vidiecku usadlosť zasa naplnia hypermoderným nábytkom. Hoci

výnimka potvrdzuje pravidlo, takáto obrátená kombinácia zväčša v neškolených rukách nedopadá dobre. Podľa architekta Andreja Režucha zo spoločnosti Režucha a Režucha architektonická kancelária, na Slovensku panuje v interiéroch istá uniformita. „Je to dôsledok prebytku ponuky na trhu s interiérovým zariadením a doplnkami. Ľudia si nevedia vybrať, preto volia to, čo má sused, kamarát, prípadne to, čo zodpovedá ich materiálnym možnostiam.“ Ako problém vidí aj nedostatok záujmu Slovákov o dizajn. Inými slovami – kopírujeme to, čo sme už niekde videli a považujeme to za štýl.

Nápadito aj na Slovensku

Jednou z vecí, o ktorej sme už hovorili, je osobnosť majiteľa domu. To, akí sme, čím sa radi obklopujeme a čo je pre nás typické, by sme mali pri rekonštrukcii či zariadení zohľadňovať. Dizajn by mal majiteľa vystihovať a ten by sa mal v interiéri cítiť dobre. Podľa architektky Tatiány Huňarovej to však nie

je celkom jednoduché: „Mám skúsenosť, že napriek tomu, že si majitelia zariadili byt podľa seba a podľa vlastných predstáv, necítia sa v ňom dobre a útulne. Často je to preto, že sa až príliš inšpirujú rôznymi obrázkami na internete a v časopisoch. Vyberú si síce to, čo sa im páči, ale mnohé z týchto vecí sú navzájom nekombinovateľné“. A hoci vkus je individuálna veľičina a nedá sa zovšeobecňovať, aj tu platia podobné pravidlá ako v oblasti módy. Kým niekto sa obliecť vie, iný nie. Ak si nie sme pri zariadení interiéru istí, alebo máme z minulosti neblahé skúsenosti, spravíme lepšie, ak si necháme poradiť. Odborníci nám pomôžu riešiť zásadné architektonické otázky, prípadne zladíť detaily do pôsobivého a funkčného celku. Samozrejme, mali by sme im vedieť špecifikovať svoju predstavu a preferencie. V súčasnosti sa Slováci pri prerábkach a zariadení interiéru s odborníkmi príliš neradia. Mnohí považujú oslovenie architekta či dizajnéra za vyhodnené peniaze. Prítom len

Inšpirácia zo zahraničia

Architektky a dizajnéri sa zhodujú, že Slováci sa v niečom môžu inšpirovať aj zahraničím. Mali by sme napríklad upustiť od použitia lacných a nekvalitných materiálov, viac spoliehať na odborníkov a menej tvrdohlavo robiť veci takpovediac „na kolene“. Mali by sme sa tiež učiť byť viac empatickí k okoliu, v ktorom žijeme, napríklad rešpektovať to, aké domy stoja v okolí, aký je charakter prostredia a pod. Naopak, menej by sme mohli kopírovať „jedna k jednej“, čiže bez ohľadu na to, či určitý prvok ladí alebo neladí k okoliu alebo k ostatným detailom. A napokon, treba sa vrátiť aj k myšlienke kráľa minimalizmu Mies van der Roeho, ktorý tvrdil, že „menej je viac“. Tento princíp by sme mali aplikovať pri každej prerábke či tvorbe interiéru.

Text: Lucia Čarná

Foto: isifa/Shutterstock, LIVE-IN

Ako vytvoriť štýlový interiér?

(podľa rád Rudolfa Lesňáka z ateliéru Rules)

- **stanovte si realistický rozpočet**
- **naplánujte si celú rekonštrukciu alebo tvorbu interiéru naraz** (neodkladajte veci na neskôr, radšej sa niečoho vzdajte, ale nežite v provizóriu; tie roky vám nikto nevráti)
- **dobře si načasujte jednotlivé kroky, aby sa všetko stihalo**
- **nepodceňujte čas investovaný do prípravy** (môže byť oveľa dlhší než trvanie samotnej realizácie)
- **ak je to čo i len trochu možné, požiadajte o radu odborníkov z oblasti dizajnu či architektúry**

málokto dokáže vytvoriť naozaj praktický a vkusný interiér, v ktorom sa všetci členovia domácnosti budú cítiť dobre. „Tí, ktorí sa radia, sú buď rozhladení, alebo žijú v spoločnosti, kde sa to „nosiť“. Alebo oboje. Stále však hovoríme o menej než jednom percente populácie,“ hovorí Andrej Režucha. A práve z toho vyplýva aj často pozorovateľný výsledok v slovenských domácnostiach – jednotlivé prvky k sebe nesedia, prípadne sa majiteľ nechá zlákať aktuálnym trendom, ktorý sa mu už o pár mesiacov páčiť nemusí. Odborníci nám dokážu pomôcť aj s výberom správnych a kvalitných materiálov. Celý interiér by mali vidieť ako akýsi „big picture“. V ideálnom prípade by nám mali nevhodné riešenia vyhovoriť, vylúčiť ich skôr, než sa ocitnú na stenách či dlažbe bytu alebo domu, keď je už neskoro a my pochopíme, že sme urobili chybu. Rada architektka či dizajnérka môže byť teda investíciou „nad zlato“.

Bylinky sú čoraz obľúbenejšou súčasťou mestských aj vidieckych záhrad. Ich ponuka sa v posledných rokoch zaujímavo rozšírila. Prinášajú úžitok aj okrasu a ich pestovanie nie je ani príliš zložitú. Je im však treba vyhradiť priestor.

Bylinková záhrada

tradičná aj netradičná

Najlepšie urobíte, ak si v záhrade vytvoríte samostatný bylinkový záhon, v ktorom želané druhy byliniek sústredíte. Pri výbere konkrétnych druhov byliniek by ste mali zohľadniť podmienky miesta, na ktoré sa ich chystáte vysádzať.

Slnčné a teplé miesto

Väčšina byliniek a korenín si žiada slnečné a teplé miesto s priepustnou pôdou. Ideálne je, ak svetlo k rastlinám prichádza zo všetkých strán. Niektorým – napríklad mäte či petržlenu – sa však bude dariť i v polotieni s humóznou a vlhkou pôdou. Ak máte k dispozícii iba menší záhon, vyberte si zopár druhov byliniek a z každej vysaďte jeden kus. Pokiaľ máte miesta viac, môžete pri vysádzaní vytvárať trsy. Z jedného druhu vysaďte vo vhodnom rozstupe aj tri či viac kusov. Bylinkový záhon môžete vytvoriť aj v úžitkovej časti záhrady. Zaujímavou možnosťou je vytvorenie bylinkovej špirály, v ktorej sa bude dariť rôznym druhom byliniek. Špirála totiž dokáže zahrnúť niekoľko odlišných vegetačných zón. Takisto môžete bylinky zakomponovať do záhonov s okrasnými rastlinami – medzi ruže, do záhonov s trvankami, aj do štrkových plôch, kvetinových múrikov či dokonca do skaliek.

Tam však zvolte skôr nižšie, kompaktnější druhy byliniek. Ak bylinky vysadíte do záhonu s okrasnými trávami, dosiahnete zaujímavý estetický efekt. Väčšina byliniek s nimi navyše zdieľa rovnaké pestovateľské požiadavky. Samozrejme, treba dôkladne zvážiť výber konkrétnych druhov aj kultivarov. Široké možnosti ponúka napríklad šalvia.

A čo extrémnejšie miesta?

Keďže bylinky sú pestovateľsky nenáročné, mnohým z nich sa dobre darí aj v extrémnejších podmienkach. Dokážu prosperovať aj na veterných a suchších miestach, na prudkých svahoch, v átriách, v kamenitej pôde, v užších záhonoch či na veľmi slnečných miestach. Efektne pôsobia, ak sú vysadené v okolí chodníkov, kde pri prechádzaní a dotyku uvoľnia príjemnú arómu. Avšak aj pestovanie byliniek má svoje špecifiká. Menej vhodná je pre ne napríklad pôda v okolí jazierok a umelých potokov. Nedarí sa im ani v trvale zamokrenej pôde, v úplnom tieni a v susedstve plytko koreniacich drevín.

Tip:

Bylinky vyniknú vo vidieckej aj modernej mestskej záhrade. Kým na vidieku upúta pozornosť najmä pestrá výsadba, v meste je to skôr striedmosť.

Tip:
Bylinky priestor záhrady nádhorne prevoňajú. Záhradná aromaterapia je dnes v kurze.

Vyskúšajte aj exotiku

Perila

V Japonsku je to mimoriadne obľúbená bylina, neodmysliteľná súčasť sushi. Ide o jednoročnú rastlinu, ktorá sa dá výborne pestovať aj v záhradách na Slovensku. Môžete si vybrať z druhov, ktoré majú zelené alebo purpurové listy. Perilu využijete pri príprave šalátov a rybích pokrmov.

Agastache

Ide o atraktívnu kvitnúcu rastlinu, ktorá je nielen dekoratívna, ale aj užitočná. Bežne ju možno pestovať v záhrade, kde sa nádhorne rozrastie. Pochádza z Ameriky a jej listy sú príjemne aromatické, s typicky anízovou chuťou. Dajú sa použiť na dochutenie letných šalátov, takisto si z nich pripravíte výborný čaj.

Olivová tráva

Atraktívna aromatická trvalka s jemnými svetlozelenými listami. Dá sa pestovať na slnečných a suchších miestach s priepustnou pôdou, v skalkách a štrkových záhonoch. Používajú sa mladé výhonky vňate, najmä pri príprave stredomorských jedál. Ochutí šaláty, rajčiny a jedlá z nich, omáčky a syry.

Text: Daniel Košťál
Foto: isifa/Shutterstock a autor

Užitoční pomocníci

Bylinky majú veľa predností, z ktorých mnohé ešte iba objavujeme. Jednou z ich najväčších výhod je, že dokážu okolité rastliny ochrániť pred agresívnymi škodcami a dokonca aj pred niektorými chorobami. V záhrade potom nie je potrebné vo veľkom rozsahu aplikovať chemické postreky. Ideálnou bylinkou je z tohto hľadiska levanduľa, saturejka, ale aj bazalka. Rozrastené bylinky dokážu odpúdiť aj dotieravý hmyz. Oceníme to najmä v prípade, že sú vysadené v blízkosti terás a odpočívadiel. Spolahlivým odpudzovačom je rozmarín, no dobre účinkuje i mäta, levanduľa, a z exotickjších rastlín eukalyptus. Bylinky ocení aj užitočný hmyz, ktorý je mimoriadne prospešný najmä v ekologických záhradách. Okrem levandule je pre užitočný hmyz veľkým lákadlom najmä pamajorán či šalvia.

Poslúžia aj v kuchyni

Bylinky majú široké praktické využitie aj v kuchyni. Čerstvú vňať, ktorú si nazbierate, môžete použiť pri príprave rôznych jedál a nápojov. Využijete ju pri výrobe bylinkových masiel, koreninových zmesí, pri grilovaní, ale aj pri príprave šalátov či čerstvých letných limonád (mäta, medovka, levanduľa). Ďalšou možnosťou je vňať, prípadne len listy či kvety, nasušiť. Bylinky zbierajte počas slnečných a suchších dní. Najviac hodnotných látok majú začiatkom leta. Vytvorte si menšie zväzky, pevne ich zviažte motúzom a zavesené na svetlom a vzdušnom mieste ich nechajte sušiť. Vyhnite sa tomu, aby na bylinky pri sušení dopadali priame slnečné lúče. Po usušení ich uskladnite v papierových vreckách, ktoré si dobre označíte. V čerstvom alebo sušenom stave vám bylinky poslúžia aj na výrobu čajov, tinktúr, olejov, mydiel, masť a obkladov.

Ktoré si vybrať?

Ponuka bylín je dnes naozaj široká. Okrem klasiky, akou je napríklad tymián, šalvia, pamajorán či mäta, si zaslužia pozornosť aj menej známe, ba takmer zabudnuté bylinky (šťavel, potočnica, trebulka). Šťavel dodá zaujímavú chuť mäsu, šalátom aj polievkam, pikantná potočnica sa hodí na dochutenie šalátov, sendvičov a na ozdobovanie jedál, trebulka ochutí syry, omáčky, francúzske jedlá, ryby, omelety a šaláty. Najlepšie urobíte, ak si paletu bylín vyskladáte podľa účelu, ktorý by mali spĺňať. Ten, kto veľa a rád varí, využije petržlen záhradný, pamajorán obyčajný, šalviu lekársku, saturejku záhradnú, rozmarín, ligurček, pažitku, dúšku tymianovú, z jednoročných bylín bazalku, koriander či kôpor. Ak si chcete vyrábať liečivé prípravky, oceníte najmä mäta, medovku, rumanček, repík, šalviu, nechtík alebo yzop. Lístky mäty a medovky, ale i mladé kvety levandule využijete aj pri príprave miešaných nealkoholických nápojov a zdobení dezertov. Z menej známych bylín je čoraz viac populárny borák. Jeho kvety slúžia na dekoráciu jedál a dobre ochutia napríklad uhorkový šalát. Čínska pažitka zasa poslúži ako náhrada cesnaku a slamihou dochutíte orientálne jedlá, hydinu, ryby, no môžete ju pridať aj do grilovacích marinád.

Letné hodovanie

Konečne nastal čas, keď sa našou druhou jedálňou a obývačkou stáva terasa. Presuňte taniere, poháre, obrusy aj vázy von a spravte si gastronomické hody na čerstvom vzduchu. Inšpirácií na efektné stolovanie vonku je neúrekom.

Biele a modré sú nesmrteľné, najmä v podobe pásikov. Pristanú nielen tričku či sukni, pomocou tejto dvojky vytvoríte aj ľahký letný štýl hodný záhradnej oslavy. Pásikové prestieranie krásne vynikne aj v kombinácii s kvetinovými motívmi.

Tip:

Každá stolička iná?
To vôbec nevadí! Práve naopak, je to trendové.
Priestor okolo stola
vďaka tomu pôsobí
dynamicky.

Ako pri mori

Nemusíte byť priamo pri mori, aby ste sa cítili prímorsky. Aj doma v jedálni si pomocou niekoľkých doplnkov dokážete vytvoriť prímorskú atmosféru.

Nezabudnite na svietniky. O tú správnu prímorskú atmosféru sa postarajú aj obyčajné poháre. Trebárs kompótové. Stačí ich previazať kúskom špagátu a vložiť do nich čajovú sviečku. Pre lepší efekt rozmiestnite okolo zopár muší.

Pohodlie je nadovšetko. A platí to nielen, ak sedíme za stolom, ale aj pri stolovaní vo voľnejšom štýle, keď sa hoduje za prestretou lavicou a sedí sa na zemi, na vankúšoch. Ako stôl vám posluží aj širšia doska, ktorú postavíte na dva-tri pevné body a položíte na ňu jednoduchý obrus. Aj obyčajný piknik tak povýšite na niečo špeciálne.

V jednoduchosti je krása. Stačia dve farby, mäkké textilie, pekné poháre a obyčajná vetvička do vazy. A keď nad stôl zavesíte aj dekorácie zo starých rybárskych sietí, budete sa zaručene cítiť ako v prímorskej plážovej reštaurácii.

Po domácky

Aj obyčajný hospodársky dvor či ovocný sad sa môže premeniť na jedáleň.

Tip:

Ak si nepotrpíte na okázalosť, stavte na jednoduchosť. Na takéto prestieranie vám postačí aj obyčajný motúz.

Vyvetrajte staré stoly, lavice a stoličky. Z vitrín povyberajte zaprášený porcelán, ktorý čaká na svoju príležitosť. Čokoľvek s pátosom histórie je vítané. Do módy sa opäť vracajú vzory a strapce. Využite ich aj pri stolovaní. Že vám chýba slnečník? Nič to. Stačí, ak natiahnete zopár šnúr na bielizeň a na ne ležérne prehodíte kus ľahkej látky. Chce to len trochu grifu.

Stolovať sa dá všade. Napríklad aj v záhrade či v sade. Stôl presuňte z terasy pod oblúbený strom či do vysokej trávy a zažite celkom nový pocit pri ochutnávaní dobrôt. Ak je zem nerovná, nezabudnite stôl podložiť kúskom dreva.

Na to, aby sa vaši hostia cítili pri stole skvelo, nepotrebuje veľa. Nevadí, ak sú misky či taniere z inej sady. Dôležité predsa je, čo v nich budete servírovať. Stôl ozdobte vázami so živými kvetmi a pre prípad, že by sa hodovanie pretiahlo do neskorších večerných hodín, nezabudnite ani na deky. Pergola znesie akékoľvek osvetlenie, pokojne aj z vianočného stromčeka.

Text: Ingrid Hedvigová
Foto: isifa/Shutterstock, SAINSBURY'S HOME

Šikovnosť, dôveryhodnosť, empatia a zdravý rozum v kombinácii s množstvom vedomostí zo sveta bývania a technológií. Približne taká by mala byť „výbava“ každého predsedu spoločenstva vlastníkov bytov (SVB).

Práve tieto vlastnosti a schopnosti má vo svojom repertoári Milan Gabaj z Púchova, ktorý predsedá SVB dvoch bytových domov v Púchove. Oba sú rozsiahle, s množstvom bytov, nepatria práve k najmladším a obnovu potrebovali viac než akútne.

Obnova: Áno či nie? Účet za teplo je spoľahlivý argument

Obyvatelia sa rozhodli pre postupnú obnovu a využili pri tom úver od PSS. Začali so zaizolovaním a zateplením problematickej strechy, nasledovalo vyregulovanie vykurovacej sústavy a na záver prišiel rad na zateplenie obvodového plášťa domu.

Keď to nejde naraz

Štvorpodlažný panelový dom na Pribinovej ulici slúži svojim obyvateľom od roku 1975. Nachádza sa v ňom 64 jedno- až štvorizbových bytov s úžitkovou plochou spolu takmer 4 000 m². „Pred niekoľkými rokmi nás postretli viaceré problémy. Začalo nám zatekať, balkóny dosluhovali a ľudia sa sťažovali na privysoké účty za energie. Nastal čas konať,“ spomína M. Gabaj, ktorý pôvodne myslel, že by obnovu bytového domu mohli a mali urobiť naraz a hlbkovo. Vtedy sú náklady na jednotlivé činnosti nižšie a dosiahnuté úspory naopak vyššie. V tomto prípade to však možné nebolo. SVB si síce sporilo na účte stavebného sporenia v Prvej stavebnej sporiteľni, ale na hlbkovú obnovu potrebovalo úver a jeho výška sa vlastníkom bytov zdala privysoká. Rozhodli sa preto pre postupné kroky, pričom bolo zrejmé, že odsúhlasenie

každého nasledujúceho bude podmienené spokojnosťou s tým predošlým.

Obnova krok za krokom

„Zobrali sme si úver z PSS a začali sme zaizolovaním a zateplením problematickej strechy. Už vďaka tomu sme znížili spotrebu tepla a v bytoch na najvyššom podlaží sa zvýšil komfort bývania. Nasledovalo vyregulovanie vykurovacej sústavy a namontovanie termostatických ventilov a meračov tepla na všetky radiátory. Ročné vyúčtovanie viacerým susedom doslova vyrazilo dych,“ rozpráva predseda SVB, ktorý už potom nemal problém vlastníkom bytov presvedčiť, aby odsúhlasili ďalšiu fázu obnovy domu. Dokonca sa mu podarilo primäť ich k tomu, aby si v bytoch na vlastné náklady vymenili staré okná za nové. Paralelne prebiehala oprava 88 balkónov. Na záver prišlo na rad zateplenie obvodového plášťa

domu a popri ňom aj výmena vstupných brán, výmena okien na schodiskách a zateplenie pivničných priestorov.

Náklady nižšie o 70 %

„V našom dome žijú prevažne starší ľudia. Záleží nám na tom, ako to tu vyzerá a ešte viac oceňujeme, že sa obnova odrazila aj v našich peňaženkách. Náklady na teplo a prípravu teplej úžitkovej vody klesli až o 70 %,“ vysvetľuje muž, ktorý, hoci sa to nezdá, tento rok oslávi 77. narodeniny. Dodá len, že vlastníci bytov v obnovenom dome nielenže stíhajú splácať úver, ale si aj naďalej v PSS sporia. M. Gabaj ich totiž presvedčil, že bude potrebné i dodatočné zateplenie domu. Vďaka nemu by mohli na energiách usporiť ďalšie financie. Bytovka je totiž zateplená polystyrénom s hrúbkou 8 centimetrov, no súčasné normy vyžadujú takmer dvojnásobok.

Po zateplení dosiahla úspora na kúrení až 40 %. Obyvatelia bytového domu využili skutočnosť, že si sporili na účte v PSS. Banka im poskytla úver, ktorý skombinovali s prostriedkami zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

Aj tehly treba zatepiť

Bytovka na ulici M. R. Štefánika je úplne iná ako bytový dom na Pribinovej ulici. Jej 45 centimetrov hrubé múry sú z plných pálených tehál, je trojpodlažná a do užívania bola odovzdaná pred takmer 60 rokmi. „Mnohí dnes tvrdia, že tehlové domy nie je potrebné zatepľovať. My sme sa však presvedčili o tom, že je to nevyhnutné. Oba domy majú rovnaký počet bytov. Vlastníci bytov v tehlovom dome však pred obnovou platili za energie takmer dvojnásobok toho, čo vlastníci z panelového domu. To bol hlavný dôvod, prečo aj oni súhlasili s obnovou,“ konštatuje M. Gabaj.

Záleží i na ľuďoch

Aj pri tomto bytovom dome sa obnova začala opravou a zateplením strechy. Nasledovala výmena okien, zateplenie obvodového plášťa domu a výmena horizontálnych a vertikálnych rozvodov vody. Úspora na kúrení dosiahla 40 %. Prejavila sa hneď po skončení prvej zimy. Pravda, samotná úspora závisí od viacerých faktorov. Jedným z nich je napríklad počasie v zimných mesiacoch, ale tiež správanie sa vlastníkov bytov, ktoré sa po obnove domu musí zmeniť hlavne vo vzťahu k intenzite vykurovania či vetrania bytov.

Niet nad sporenie

„Pri tejto bytovke sme taktiež využili skutočnosť, že sme si sporili na účte v PSS. Keď sme potrebovali, ‚naša‘ banka nám poskytla úver, ktorý sme skombinovali s prostriedkami zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Aj ostatným správcom odporúčam zvoliť si práve takýto spôsob financovania obnovy bytového domu. Niet nad to, keď si sporíte a v prípade potreby máte po ruke hotové peniaze,“ uzatvára M. Gabaj.

Text: Robert Juriš
Foto: Miro Pochyba

Prvá obnova bytového domu bola „maturita“

Košický región už tradične patrí medzi tie oblasti Slovenska, kam z Prvej stavebnej sporiteľne smeruje na obnovu bytových domov najviac peňazí. A práve tu sme stretli aj obchodnú zástupkyňu a lektorku Kamilu Bobčákovú, ktorá v roku 2000 realizovala pilotný projekt obnovy bytového domu financovaný zo zdrojov PSS.

Košický okres je špecifický nielen objemom úverov čerpaných na obnovu bytových domov, ale i tým, ako sa tu v 90. rokoch formovalo obchodnícke jadro PSS. Množstvo zamestnancov a zamestnankýň totiž do PSS prišlo zo Stavebnej fakulty Technickej univerzity. A boli to nielen absolventi, ale aj bývalí pedagógovia a pedagogičky. Napokon, stavebníctvo má s PSS priesečníky. Prinajmenšom ten, že na všetky stavby alebo stavebné úpravy treba najskôr zabezpečiť finančné prostriedky. Navyše, pre každého obchodného zástupcu je výhodou, ak disponuje technickými poznatkami.

Z univerzity do biznisu

Profesionálna dráha K. Bobčákovskej sa vyvíjala podobne. Pred príchodom do PSS na Stavebnej fakulte učila. „Hoci som pôvodne mala iné ambície a učiteľovanie som milovala, v roku 1995 som sa rozhodla zo školstva odísť,“ vysvetľuje. Napriek tomu, že k obchodu predtým vzťah nemala, dokázala si ho vytvoriť. „A dokonca som sa to naučila mať aj rada,“ hovorí. Ako to už býva, aj ona dnes oceňuje najmä motivujúce ohodnotenie a časovú flexibilitu, ktorú jej práca v PSS priniesla. „Možnosť režírovať si vlastný čas je veľmi príjemná. Prispôsobujeme sa len potrebám klientov, aby všetko fungovalo tak, ako má.“ Táto živá, flexibilná práca si však vyžaduje i veľkú dávku zodpovednosti a čestnosti. Veď novými klientmi sa na

Bytový dom postupne prešiel komplexnou obnovou, boli odstránené systémové poruchy stavebnej sústavy, sanované aj zateplené loggie i fasáda. Dosiahla sa významná úspora na energiách.

základe odporúčania často stávajú i známi či priatelia klientov, ktorí boli v minulosti so spoluprácou spokojní.

Osudové „učiteľovanie“

Od roku 2006 pôsobí úspešná obchodná zástupkyňa aj ako lektorka PSS. Školí nielen nastupujúcich zamestnancov, ale aj služobne starších pracovníkov z regiónov. Nakoniec sa teda predsa len okľukou k milovanému „učiteľovaniu“ vrátila. „V učení sa cítim ako ryba vo vode. Obchodu sa však venujem aj naďalej. Jedno bez druhého si vlastne neviem predstaviť,“ hodnotí dvojkombináciu svojej pracovnej náplne. Dodnes sprostredkúva nielen úvery pre fyzické osoby, ale aj právnické osoby. „Obe oblasti majú svoje špecifiká. Právnické osoby sú náročnejšie na dosledovanie a administratívu, a navyše sú niekedy o naozaj dlhých rozhovoroch.

V kočikárňach, garážach a kotolniach mám s majiteľmi bytov odsedené množstvo hodín,“ vysvetľuje s úsmevom.

Prvá obnova bytového domu

A ako to teda bolo so spomínaným pilotným projektom? Prvým bytovým domom v tomto regióne, ktorý bol obnovený z prostriedkov PSS, bola bytovka nachádzajúca sa na Kuzmányho ulici 45-51 v Košiciach. „Bola to ‚maturita‘, učili sme sa za pochodu. No všetko dobre dopadlo, a možno aj preto zvyknem obchodným zástupcom hovoriť, aby sa nebáli začať s úvermi pre právnické osoby. Majú sa o koho oprieť,“ hovorí K. Bobčáková. Prízvukuje však, že obnova sa mohla uskutočniť najmä vďaka predsedníčke SVB Zdenke Jurčákovskej. „Táto rozhladená, progresívne uvažujúca žena založila aj Združenia spoločenstiev vlastníkov bytov a podieľala sa na tvorbe a pripomienkovaní zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ale i ďalšej legislatívy. Práve jej moderný prístup k obnove bol hnacím

motorom tejto spolupráce.“ Bytový dom postupne prešiel komplexnou obnovou, boli odstránené systémové poruchy stavebnej sústavy,

VĎAKA SYNERGII MEDZI OBCHODNOU ZÁSTUPKYŇOU A PREDSEDNÍČKOU SVB SA OBYVATELIA PRESVEDČILI, AKÉ POZITÍVA OBNOVA DOMU PRINÁŠA.

sanované aj zateplené loggie i fasáda. Dosiahla sa významná úspora na energiách a neskôr boli obnovené aj výtahy a brána. Vďaka synergii medzi obchodnou zástupkyňou a predsedníčkou SVB sa teda obyvatelia mohli vo výsledku medzi prvými presvedčiť, aké pozitívna prináša obnova bytového domu.

Text: Lenka Krištofová
Foto: Miro Pochyba

KAMILA BOBČÁKOVÁ

Obchodná zástupkyňa: 22 rokov

Na práci pre PSS sa jej páči: flexibilita pracovného času, dynamickosť a kontakt s ľuďmi

Záľuby: architektúra, výtvarné umenie, cestovanie, dobré knihy a dobrá hudba

Kontakt: 0918 679 444

Email: kamila.bobcakova@fopss.sk

Nad záhradami sa dvíha dym, v okolí sa vznáša vôňa pečeného mäsa či zeleniny a my vieme, že je tu. Grilovacia sezóna! Ako správni labužníci by sme však mali o grilovaní čo-to vedieť. Ako grilovať zdravo, aký gril si vôbec vybrať a ako ho potom udržiavať?

Ked' sa rozvoní grilovacia sezóna

Začnime pekne od začiatku, s výberom správneho grilu. V dnešnej dobe je ponuka grilov naozaj široká. Je len na vás, ktorý uprednostníte. Pri kúpe grilu by ste však mali určite zväziť viacero aspektov.

Na začiatku vyberania

Nad čím sa treba zamyslieť? Do úvahy môžete vziať i to, aký gril sa hodí k vášmu typu bývania, tam by ste však s premýšľaním o vhodnom grile prestať nemali. Kde najčastejšie grilujete? Vonku

či vo vnútri? Je pre vás dôležitá ekológia? Budete sa musieť rozhodnúť, aký zdroj energie bude zariadenie využívať. Plyn, elektriku alebo drevené uhlie? Takisto bude dôležité vedieť, pre koľko osôb budete zvyčajne grilovať, a podľa toho určiť správnu veľkosť grilovacej plochy. Treba premyslieť aj miesto na grilovanie. Ak chcete grilovať i vo vnútri, napríklad v altánku, pravdepodobne uprednostníte elektrický alebo plynový gril. Pri výbere grilu zväzte, ako dlho vám bude trvať

gril pripraviť a spojzdrniť a ako dlho ho bude treba po grilovaní čistiť. Dokážete gril servisovať? Sú k nemu dostupné náhradné diely? Kde budete gril skladovať mimo sezóny? Je možné s ním ľahko manipulovať? Toto všetko sú otázky, ktoré by ste si pred kúpou mali položiť. A samozrejme, ako takmer pri všetkom, oplatí sa radšej investovať do kvalitného produktu, ktorý si svoje vlastnosti udrží dlho, než riskovať kúpu lacnejšieho zariadenia, ktoré vás sklame.

AKÝ TYP GRILU JE PRE VÁS NAJVHODNEJŠÍ

Pripravili sme stručný prehľad vlastností, ktorý vám pomôže zorientovať sa.

Plynové grily

Ich výhodou je dostupnosť. Tieto grily sú určené výhradne na vonkajšie grilovanie, zdrojom energie je propán-bután. Ich plusom je bezpečnosť, čistota, rýchlosť spojzdenia, jednoduchá údržba a nenáročné čistenie. Navyše vám nehrozí žiaden dym ani pripálené mäso. Moderné plynové grily sú vybavené ovládacími gombíkmi, a tak je možné ich pohodlne regulovať.

Lávové grily

Sú to plynové grily, ktoré majú v spodnej časti umiestnené lávové kamene. Kamene sa rozhorúčia na vysokú teplotu, preto je výsledok grilovania podobný ako pri grilovaní na drevenom uhľí. Lávové kamene sú však praktickejšie, ich povrch totiž vstrebáva veľké množstvo tuku odkvapkávajúceho z grilovaného mäsa. Vďaka tomu je toto grilovanie ekologickjšie a aj zdravšie.

Elektrické grily

Sú vhodné aj na menšie grilovačky na terasách či balkónoch, ale i v menších záhradách. Pri tomto grilovaní totiž nevzniká dym, ktorý by mohol obťažovať susedov. Grilovanie na tomto type grilu je aj pomerne zdravé a ekologické – horúca elektrická špirála má samočistiaci efekt, tuk od nej doslova „odskakuje“ do zbernej vane. Čistenie elektrického grilu je jednoduché. Tento gril si môžete zadovážiť aj v BBQ verzii – s väčšou grilovacou plochou. Oceníte ju najmä pri väčších grilovačkách, pri ktorých

potrebujete pripraviť viac kúskov mäsa, rýb či zeleniny naraz.

Grily na drevené uhlie

Grily na drevené uhlie sú veľmi obľúbené, najmä pre svoju atmosféru a univerzálnosť. Mnoho ľudí stále tvrdí, že im najviac chutí jedlo ugrilované na drevenom uhľí. V niektorých prípadoch sú grily na drevené uhlie dokonca vybavené poklopom, vďaka čomu sa na nich dá grilovať po celý rok. Ak je gril na drevené uhlie kvalitný, umožňuje aj takzvané nepriame grilovanie. To je proces, ktorý sa podobá príprave jedla v teplovzdušnej rúre, umožňuje grilovať i väčšie druhy mäsa ako napríklad šunka, moriaka či kura. Treba však povedať, že grilovanie na dreve je menej ekologické ako na plynovom či elektrickom grile. Uhlie totiž uvoľňuje stonásobne viac oxidu uhoľnatého než plyn.

Eko grily

V súčasnosti získavajú čoraz viac popularity aj infračervené grily. Zvyčajne sú pomerne drahé a až donedávna ich používali najmä reštaurácie. Pre domáce grilovanie to bol nedostupný luxus. Vďaka vývoju technológií je dnes už všetko inak. A prečo si vybrať práve infračervený gril? Dokáže vytvoriť oveľa vyššie teploty ako bežné grily a potraviny ugriluje rýchlejšie. Tento typ grilovania si však vyžaduje určitú prax. Niektoré druhy potravín – napríklad zelenina alebo ryby – sa totiž ugrilujú extrémne rýchlo. Treba dbať na to, aby sa pripravované potraviny nespálili.

Infračervený gril dokáže ugrilovať potraviny oveľa rýchlejšie než iné druhy grilov.

Gril na drevené uhlie je obľúbený pre atmosféru, ktorú dokáže vytvoriť, a špecifickú chuť, ktorú jedlu dodáva.

Elektrické grily sú vhodné aj na menšie grilovačky na terasách či balkónoch.

Pri výbere grilu zvažte, ako dlho vám bude trvať gril spojzdníť a akú údržbu si bude vyžadovať.

Povrch lávového grilu dokáže vstrebávať veľké množstvo tuku odkvapkávajúceho z grilovaného mäsa.

Plynový gril na vonkajšie grilovanie, jeho výhodou je dostupnosť a nenáročné čistenie.

Grilovací kútik

Ideálnym miestom na vytvorenie grilovacieho kútika vo vašej záhrade bude záveterná časť pozemku, ktorá sa nachádza v dostatočnej vzdialenosti od domu a od nízkorastúcich stromov (najmä tých ihličnatých). Samozrejme, musíte brať ohľad aj na to, aby ste dymom neznepríjemňovali život susedom. Preto sa treba zaoberať aj otázkou, či postaviť grilovací kútik. Zvážte, čo vám umožňuje terén a ostatné stavby, ktoré na pozemku stoja. Výhodou zastrešeného kútika je to, že ponúka možnosť grilovať počas akéhokolvek počasia. Nemusíte sa báť, že vám grilovačku prekazí letná búrka. Grilovací kútik si môžete zariadiť štýlovým záhradným nábytkom a vytvoriť tak zónu, v ktorej si po príprave jedla príjemne oddýchnete spolu s vašimi hosťmi.

Údržba je základ

Kvalitná údržba grilu je jedným zo základných faktorov, ktoré prispievajú k tomu, že vám gril bude slúžiť čo najdlhšie. Ako teda zabezpečiť dobrú starostlivosť o gril? V prvom rade, ak používate gril na drevené uhlie, po každom použití je nutné vysypať popol. Okrem popola sa v priestore pod roštom môže nachádzať aj tuk z jedla, prípadne zvyšky pokrmov. Tie treba, samozrejme, odstrániť. Pri opätovnom rozpálení grilu by ich horením mohol vzniknúť nepríjemný zápach a mohli by sa vytvárať i karcinogénne látky. Tento priestor je potrebné vyčistiť aj pri plynovom grile. Čistenie však bude jednoduchšie, pretože mnohé moderné grily umožňujú jednotlivé časti odňať. Po každom grilovaní by ste mali očistiť aj rošt. A najlepšie urobíte, keď nečistoty odstránite ešte kým idú z povrchu ľahko dole. Nenechávajte ich zaschnúť. Ak čistenie zanedbáte, pri opakovanom použití grilu sa zvyšky jedla a tuku na rošte doslova „zapečú“. Pokiaľ budete gril čistiť po každom grilovaní, na údržbu vám postačí aj obyčajná mokrá handrička. Ak je však znečistenie väčšie, použite kefu a prípravok na čistenie grilu. Odmastenie nie je sice potrebné vykonávať po každom grilovaní, ale určite naň nezabúdajte. Plochu a telo grilu odmastíte špeciálnym prípravkom určeným na tento účel. Následne nezabudnite plochu dôkladne opláchnuť vodou. Zvyšky prípravkov by sa totiž mohli do jedla vsiaknuť.

Otvorené ohnisko?!

Svoju renesanciu dnes zažíva aj otvorené ohnisko. Oproti záhradnému kozubu či klasickému grilu má tú výhodu, že na ňom môžete okrem pečenia, opekania, grilovania aj variť. Napríklad obľúbený kotlíkový guláš. Navyše, ohnisko môže byť aj mimoriadne štýlovým doplnkom vašej záhrady. Je mnoho spôsobov, ako môže otvorené ohnisko vyzerať. Uprednostníte ohnisko zapustené do zeme, vymurované, kamenné, alebo radšej prenosné plechové? Na ňom môžete s použitím grilovacej mriežky aj pohodlne grilovať. V pahrebe si zase upečiete zemiaky či niektoré druhy zeleniny.

Text: Lucia Čarná
Foto: isifa/Shutterstock

**NAŠA
SÚŤAŽ**

Vyhrajte zmrzlinovač!

S prázdninami sa neodmysliteľne spájajú príjemné posedenia v záhrade. A k takémuto relaxu patria aj rôzne dobroty. Napríklad koláčiky, limonády, šálka dobrej kávy a... zmrzlina.

V časopise DOMa sme pre vás práve preto pripravili **súťaž o 1x zmrzlinovač.**

Niečo navyše:

V elektronickej verzii časopisu nájdete aj rozšírené fotogalérie, panoramatické zábery, videá alebo odkazy na zaujímavé linky.

TIP pre vás

Uľahčíte si cestu k súťažnej otázke naskenovaním QR kódu, ktorý vás nasmeruje priamo k mobilnej aplikácii DOMa.

AKO SA ZAPOJIŤ DO SÚŤAŽE? Je to jednoduché!

1. Prostredníctvom AppStore alebo Google Play si do telefónu alebo tabletu stiahnite mobilnú aplikáciu DOMa.
2. Aplikáciu otvorte, kliknite na DOMa 3/2017 a na strane 31 si prečítajte súťažnú otázku.
3. Správnu odpoveď pošlite do 30. 9. 2017 mailom na adresu doma@pss.sk alebo poštou na adresu **Časopis DOMa, Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., P. O. BOX 48, 829 48 Bratislava.**
4. K odpovedi nezapodíajte priložiť adresu, na ktorú vám máme výhru doručiť.
5. Meno jedného výhercu či výherkyne oznámime v DOMa 4/2017.

Do súťaže o tri darčkové balíčky z DOMa 2/2017 sa zapojilo 79 súťažiacich. Všetky doručené odpovede boli správne. Spomedzi nich sme vyžrebovali výhercov: Peter Forgáč z Drietomy, Veronika Baranyiová z Trebišova, Mária Hyhlíková z Banskej Bystrice. Srdečne gratulujeme.

	mužské meno	indický strom, níp	ocinko (hypok.)		časť tenisovej hry	povzdych	stredná škola (skr.)	tamtí	časť noža	balkánska objemová miera		postupne povyboval	nenakul	chránili pred infekciou
orgán zraku				rehoľníčka biblický staviteľ korábu							osobné zámeno poolamuj			
1														
hľupák						popravte slučkou okolo hrdla	srst', po česky	väčší kus dreva chránený vynález						
nádobý na kúpanie					okresný stav. podnik značka čokolády				neisto sa pohyboval rádio bez zosilňovača					
meno Bohúňa				náhla zmena oblasť činnosti						červenožltá egyptská bavlna druh žaby				
značka rubidia			odchod do iného klubu anglická predložka								poľovačka zámedzie			
KADAMB, MAKO, TUNER, OCELOT	výborne (hovor.)	2	značka kobaltu									skratka valúty vari, azda		
americká mačkovitá šelma							nevyháňal puky							
podzemné časti rastlín							strácali							

Úver na financovanie bývania s poistením pre ľudí starších ako 55 rokov je v PSS (tajnička). Správne znenie krížovky posielajte poštou na adresu **DOMa, JAGA GROUP, s. r. o., Lamačská cesta 45, 841 03 Bratislava 42** alebo e-mailom na doma@jaga.sk do **30. 9. 2017** (v e-mailoch nezapodíajte uviesť aj vašu poštovú adresu). Na troch výhercov čaká ročné predplatné časopisu Tvorivé bývanie. Za správnu tajničku z časopisu DOMa 2/2017 získavajú ročné predplatné časopisu Tvorivé bývanie Miroslav Sedláček z Bratislavy, Jana Bilčíková z Trnavy a Gabriela Ligasová zo Žiliny. Výhercom srdečne gratulujeme.

JE VAŠA KÚPEĽŇA

STARŠIA

AKO VY?

OMLAĎTE JU
S ÚVERMI AŽ DO VEKU
68 ROKOV

www.pss.sk

ROKOV

PRVÁ STAVEBNÁ
SPORITELŇA